

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Sasvári Róbert ügyvéd által képviselt G. Környezetvédelmi Egyesülete felperesnek a Környezetvédelmi és Vízügyi Miniszter alperes ellen környezetvédelmi termékdíj ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben a Fővárosi Bíróság 2008. február 26. napján kelt 13.K.34.827/2006/14. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 15. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán a 2009. április 21. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 13.K.34.827/2006/14. számú ítéletét - az alperes 2006. július 25. napján kelt KJHF-997/3/2006. számú határozatára is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és az alperest új eljárásra kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000.- /azaz százezer/ forint elsőfokú- és 50.000 /azaz ötvenezer/ forint felülvizsgálati perköltséget.

A le nem rótt kereseti- és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes, mint koordináló szervezet 2004. április 2.- 2006. március 31. közötti időszakra 100 %-os mértékű környezetvédelmi termékdíj-mentességre kapott engedélyt, a KT 211, 221, 222, 223 és 224 környezetvédelmi termékdíj kódú gumiabroncsok után fizetendő környezetvédelmi termékdíjra. A felperes 2006. április 1. és december 31. napja közötti időszakra az engedély meghosszabbítását kérte az elsőfokú környezetvédelmi hatóságtól. Az elsőfokú környezetvédelmi hatóság 2006. március 31. napján kelt levelében a felperest a tényállás tisztázása érdekében további adatok megküldésére hívta fel. A felperes 2006. április 14. napján kelt beadványában közölte az összes várható

értékesítés mennyiségét, az ahhoz kapcsolódóan szükséges hasznosítást, a hasznosításra lekötött kapacitás mértékét, illetve azt, hogy - a G. GmbH hasznosítókénti figyelembevételével összefüggésben - a G. GmbH-val kötött szerződésben kikötötték, hogy hasznosításnak csak azt a mennyiséget fogadják el, amit a G. GmbH valóban átadott, illetve eladott a végső feldolgozónak, illetve hasznosítónak, tehát a használt gumiabroncsok hasznosításához önmagában nem tekintik elegendőnek a raktáron lévő gumi-granulátum acél és textil előállítását. Előadta továbbá, hogy a gumiabroncs felaprítása és frakciókra /gumi-granulátum, acél és textil/ szétválasztása Európa sok országában már hasznosításnak minősül. Az aprítás folyamata magas költséggel járó, energiaigényes, komoly gépi berendezést igénylő feladat. Csak akkor vállalják, ha van megrendelés, azaz a különböző frakciók eladhatók. Az eladás frakciónként más és más időigényű és gyakoriságú. A gumi-granulátumot szinte azonnal elviszik, míg az acélt és a textil-frakciót nehezebb értékesíteni. A fenti adatközlést követően az elsőfokú környezetvédelmi hatóság 2006. május 11. napján kelt határozatával a felperes kérelmét elutasította, hivatkozással arra, hogy a G. GmbH kezelői tevékenysége során a gumiabroncs-hulladék véglegesen nem hasznosul, a hasznosítási és újrafeldolgozási arányokat a kérelem nem igazolja.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes 2006. július 25. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat indokolása szerint a környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény /a továbbiakban: Kttv./ 5/A. § /3/ bekezdése, valamint a környezetvédelmi termékdíj-mentesség a termékdíj visszaigénylésének és átvállalásának, valamint a használt gumiabroncs behozatalának feltételeiről szóló 53/2003./IV.11./ Korm. rendelet /a továbbiakban: Ktr./ 1. § /1/ bekezdése, 2. § /1/ és /2/ bekezdése, valamint 1. számú melléklete, illetve 5. számú melléklete értelmében a termékdíj-mentesség feltétele, hogy a kötelezett az általa forgalmazott, illetve saját célra felhasznált gumiabroncs mennyiség 50 %-ának felét saját anyagában hasznosítsa.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú hatóság jogszerűen járt el, amikor nem fogadta el végső hasznosításnak a G. GmbH tevékenységét. Használt gumiabroncs-hulladék őrlése ugyanis önmagában nem tekinthető a hulladék hasznosításának. Az őrlés csak a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény /a továbbiakban: Hgt./ 3. § p/ pontja szerinti előkezelésnek minősül. Kifogásolta, hogy a kérelemben, illetve a 2006. április 14. napján kelt felperesi "Nyilatkozat"-ban bemutatott adatok nincsenek összhangban. Vitatta azt a felperesi kérelemben

alkalmazott megoldást, amely a G. Kft.-t és a G. Rt.-t együtt szerepelteti.

A felperes keresetében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Hivatkozott arra, hogy kérelme és a becsatolt iratok a gumiabroncs előírt hasznosítási arányát teljes mértékben igazolja.

A Fővárosi Bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az ítélet indokolása szerint a Kttv. 20. § c/ pontja szerinti, illetve a Hgt. 18. § /1/ bekezdése szerinti hasznosítás fogalma nem azonosítható, a termékdíj-mentesség vonatkozásában a hasznosítás fogalmi eleme a hulladék, illetve valamely összetevője termelésben vagy szolgáltatásban való felhasználása. A Fővárosi Bíróság álláspontja szerint e felhasználás tényét a felperesnek nem sikerült igazolnia, ezért az alperes jogszerűen járt el, amikor a mentesség iránti kérelmet elutasította. Elvi álláspontként hangsúlyozta, hogy a termékdíj-fizetés alóli mentesség akkor adható meg, ha a kérelmező valószínűsíti, hogy az újrafeldolgozásra vagy visszanyerésre hasznosított hulladékot, vagy valamely összetevőjét a termelésben vagy szolgáltatásban felhasználja. A bíróság rámutatott arra is, hogy a hasznosításról nem feltétlenül a hulladékkezelő szervezetnek kell gondoskodnia, hulladékkezelőt is igénybe vehet, de a hasznosítást a termékdíj mentességet kérőnek kell biztosítani. Kifejtette, hogy a hatóságnak előzetesen is joga van vizsgálódnia a környezetvédelmének szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény /a továbbiakban: Kvt./ 6. §-a szerinti elővigyázatosság elvére figyelemmel, ugyanis az anyagában való hasznosítás a környezet szempontjából sokkal kedvezőbb megoldás, mint az ártalmatlanítás vagy az energetikai hasznosítás.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az alperes elsőfokú hatósági határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését, másodlagosan a Fővárosi Bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése mellett a Fővárosi Bíróság új eljárásra utasítását kérte. Álláspontja szerint a kérelemben megjelölt és igazolt tevékenység hasznosításnak minősül, a mentesség megadásához - a Fővárosi Bíróság ítéletében írtakkal ellentétben - nem a hulladék, illetve valamely összetevője tényleges felhasználását kell igazolni. Rámutatott arra, hogy a mentességi kérelem elbírálására egyszerűsített eljárásban került sor, mert a kérelem - a korábban már vizsgált és elbírált mentesség - meghosszabbítására irányult. A kérelem tartalma teljes egészében

megfelelt a jogszabályban előírtaknak. A kérelem és annak mellékletei teljes mértékben igazolták a hulladék gumiabroncs előírt mértékű hasznosítását.

A felperes utalt arra, hogy a G. Kft. és a G. Rt. együttes feltüntetését a két cég közös tulajdoni köre indokolta. Sérelmezte, hogy az alperes az újabb koordináló szervezet mentességi kérelmében bejelentett hulladékhasznosítókat eltérően értékelte, ami az ügyfélegyenlőség elvébe ütközik. Előadta továbbá, hogy 2006. II. negyedévében a felperes kérelme pozitív elbírálásában bízva tevékenységét tovább folytatta, és erre az időszakra termékdíj-mentességhez szükséges hasznosítást megvalósította. Álláspontja szerint a jogerős ítélet iratellenes és kirívóan okszerűtlen, továbbá helytelen következtetést tartalmaz a hasznosítás fogalmát illetően. A felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /a továbbiakban: Pp./ 206. § /1/ bekezdésének és 213. § /1/ bekezdésének szabályát sérti.

Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, kiemelve, hogy a mentesség feltételeit - az engedély kiadását megelőzően - a hatóságnak ellenőriznie kell, annak feltétele, hogy a kérelemben megnevezett hulladékkezelők a mentesség eléréséért szükséges hulladékmennyiség hasznosítására valóban képesek legyenek. Az alperes álláspontja szerint a felperes nem igazolta, hogy a hulladékot vagy annak valamely összetevőjét a termelésben, szolgáltatásban ténylegesen felhasználják, illetve a Hgt. nem ismeri az együttes teljesítés fogalmát, ezért a G. Rt. és a G. Kft. együttesen nem szerepeltethető. A gumiabroncs-hulladék őrléssel történő feldolgozása a felperes nyilatkozata szerint sem hasznosítás.

A felperes előkészítő iratában állította, hogy a G. GmbH és a G. Kft., valamint a G. Rt. által végzett feldolgozás hasznosításnak minősül. Hivatkozott továbbá arra, hogy a hasznosítási láncban /benyújtás, őrlés, őrlétfeldolgozás, új termékgyártás/ a felperes, mint koordináló szervezet az őrlő üzemmel tud szerződést kötni, mert a szerződés megkötésekor még nem lehet tudni ki lesz az őrlemény feldolgozója, illetőleg az új termék gyártója. A gumiőrletből számos, különféle termék készülhet, így műfüves futballpálya, sportpálya burkolat, játszótér burkolat, uszodai járófelület, kerékpárút, erdei futópálya stb. Emiatt előre nem adható meg az őrlétfeldolgozó, azt a mindenkor piaci kereslet határozza meg. Utalt arra is, hogy a G. Kft. a G. Rt.-t alvállalkozóként alkalmazta, amely tevékenységről az alperesnek tudomása volt.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Kttv. 5/A. § /3/ bekezdése szerint a termékdíj-fizetési kötelezettség alól mentesség szerezhető, amennyiben a kötelezett, másodlagos kötelezett, hasznosítást koordináló szervezet, a hulladékká vált termékdíj-köteles terméket - külön jogszabályban meghatározott mennyiségben és módon - hasznosítja, illetőleg a külön jogszabályban meghatározott feltételeket teljesíti. A Kttv. 20. § c/ pontja szerint hasznosítás a hulladéknak vagy valamely összetevőjének termelésben vagy szolgáltatásban - a Hgt. 18. § /1/ és /2/ bekezdéseiben felsorolt eljárások valamelyikének alkalmazásával - történő felhasználása. A Hgt. 18. § /1/ bekezdése szerint a hulladékhasznosítása történhet:

- a/ a hulladék anyagának termelésben, szolgáltatásban történő ismételt felhasználásával /újrafeldolgozás/,
- b/ a hulladék valamely újrafeldolgozható összetevőjének leválasztásával és alapanyaggá alakításával /visszanyerés/,
- c/ a hulladék energiatartalmának kinyerésével /energetikai hasznosítás/.

A Kttv. 20. § c/ pontjában, illetve a Hgt. 18. § /1/ bekezdésében szereplő meghatározások összevetéséből a Legfelsőbb Bíróság - a jogerős ítélet indokolásában kifejtettekkel ellentétben - arra a következtetésre jutott, hogy a két fogalom között a perbeli termékdíj-mentességi kérelem elbírálását illetően nincs eltérés. Mind a Hgt. 18. § /1/ bekezdés a/ pontja, mind a Kttv. 20. § c/ pontja tartalmazza a termelésben vagy szolgáltatásban való felhasználás követelményét. A Kttv. 5/A. § /3/ bekezdése leglényegesebb feltételként a mentesség megadásához a hasznosítás megtörténtét kívánja meg. Ezen túlmenően a kérelemnek meg kell felelnie a külön jogszabályban előírtaknak, nevezetesen a Ktr. 2. § /2/ bekezdése folytán az 5. számú mellékletben előírtaknak.

A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy az alperes határozatában nem jelölt meg olyan körülményt, amelynek vonatkozásában a felperes kérelme tartalmilag ne felelt volna meg a Ktr. 5. számú mellékletében előírtaknak. A felperes kérelme ugyanis tartalmazta a vállalt hasznosítási arány mértékét, a hasznosítást koordináló szervezet által mentességben részesülő cégek listáját, adatait, a hasznosítást koordináló szervezet azon ügyfeleinek listáját, amelyekkel a hulladékkezelést végezteti /a hulladék visszagyűjtéstől a hasznosításig terjedő teljes hulladékláncre vonatkozóan/. A Legfelsőbb Bíróság osztotta a felülvizsgálati kérelemben kifejtetteket a tekintetben, hogy piaci viszonyok között - amennyiben a hulladékláncre több gazdasági szereplő is részt vesz - nem feltétlenül lehetséges az új termék gyártójának megnevezése. Önmagában az a körülmény, hogy

a használt gumiabroncsokból jelentős ráfordítással bontást, válogatást, aprítást végeznek, és számos termék készítésére alkalmas őrletet készítenek, nagymértékben valószínűsíti, hogy az ilyen őrlet felhasználása anyagában történő hasznosítás útján fog megtörténni. Ennek ismeretében a felperes a termékdíj-mentesség feltételeit az előírtaknak megfelelően igazolta akkor, amikor 2006. április 14. napján kelt levelében közölte, hogy az őrülőüzemmel kötött szerződésben kikötötték az anyagában történő hasznosítást. A felperes arról is nyilatkozott, hogy a szerződéses kikötés szerinti eljárást a szerződéses partner anyagmérleggel igazolja. A hasznosítás igazolásának ilyen módon való elfogadását támasztja alá az Európai Parlament és Tanács a hulladékokról szóló 98/2008. EK Irányelve, 3. cikk 15. pontjának hasznosítás fogalma is, amely bármely műveletet hasznosításnak tekint, amelynek főeredménye az, hogy a hulladék hasznos célra szolgál annak révén, hogy olyan más anyagok helyébe lép, amelyeket egyébként valamely konkrét funkció betöltésére használtak volna, vagy amelynek eredményeként a hulladékot oly módon készítik elő, hogy az ezt a funkciót akár az üzemben, akár a szélesebb körű gazdaságban betölthesse. A hivatkozott Irányelv 2. számú melléklete a hasznosítási műveletek között a visszanyerés, újrafeldolgozás érdekében végzett átalakítást is beleérti, példaként említve a bontást, a válogatást, az aprítást. A hasznosítás fogalmának időközbeni kibővülése olyan jogértelmezés-változásnak a tendenciájára utal, amely azt az értelmezést támasztja alá, hogy az új termék gyártásáig és az azt gyártó szervezet megnevezéséig terjedő teljes hulladékklánc felsorolása nem lehet feltétele a termékdíj-mentesség meghosszabbításának a perbeli esetben, amikor a felperes hiánypótlás keretében a 2006. április 14. napján kelt beadványában szerződéses kikötésekkel valószínűsítette a hulladék gumiabroncsokból 7350 tonna gumiőrlemény, textil-, acélgranulátum őrléssel történő előállítását útján a hulladék anyagában történő feldolgozását.

A Legfelsőbb Bíróság ugyancsak nem találta elfogadhatónak az alperesi határozat azon indokát, hogy a felperes kérelmében és nyilatkozatában bemutatott adatok "nincsenek összhangban", ugyanis a határozat 5. oldalának második bekezdése a felperesi adatok ismertetésén túlmenően a megállapítás ténybeli indokát nem fogalmazta meg. Arra vonatkozóan sem vont le következtetést, hogy az adatok összhangjának hiánya mennyiben befolyásolja a Ktr. 5. számú mellékletében előírt adatokat. Önmagában a G. Kft. és a G. Rt. együttes szerepeltetése a Ktr. 5. számú melléklete szerint nem kizáró ok.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg,

hogy a Fővárosi Bíróság a Kttv. 20. § c/ pontjának téves értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes termékdíj-mentesség meghosszabbítására irányuló kérelme az annak teljesítéséhez szükséges adatokat nem tartalmazza. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az alperes határozatának hatályon kívül helyezése mellett az alperest új eljárásra kötelezte.

A megismételt eljárásban az alperes határozatának indokolásában foglalt megállapítások alapján a felperes termékdíj-mentesség meghosszabbítása iránti kérelmét nem lehet elutasítani.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperes elsőfokú és felülvizsgálati perköltségének a megfizetésére, míg a le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli /6/1986./VI.26./ IM rendelet 14. §-a/.

Budapest, 2009. április 21.

**Bauer Jánosné dr. sk. a tanács elnöke, dr.Darák Péter sk. előadó
bíró, dr.Kovács Ákos sk. bíró**